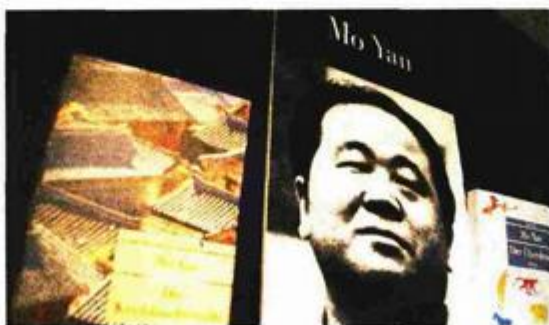

Ivica Prtenjača
Kulturni složenac

/ san i stvarnost /

SANJAM DA GLASAM ZA NOBELOVCA, A NETKO DRUGI TO RADI ZA KIKLOP

Dok ovo čitate, književni nobelovac će već biti poznat, njegovo ime naselit će posljednje minute raznih svjetskih dnevnika, ako je kojim ljepšim slučajem taj autor preveden na hrvatski, prodaja knjiga će mu u tom tjednu u našim knjižarama porasti za tri, do četiri promila. Govorim to iz višegodišnjeg iskustva, malo tko ih je u knjižarama tražio i prije nagrade, a kažem, tek neznatno više, poslije. Tako je i s ostalim važnim svjetskim nagradama, Goncourtu, Orangeu, Man Bookeru ili nekim drugim, one našim kupcima nisu značile mnogo, a bojim se da će, kako se kolut naše i duhovne i moralne krize sve brže i sve kaotičnije okreće, biti i gore. No, s veseljem se sjećam svog posjeta toj kući u kojoj se dodjeljuje Nobel za književnost, sjećam se dobro te nevelike i skromne prostorije, takvih dvorana mi imamo na desetke po našim austrougarskim gradićima, sjećam se tih dasaka na podu koje su se od starosti i uporabe razmaknule. Na njih, jasno, idu prikladni sagovi, tako nam je naš domaćin objasnio. No tad su

Poster ovogodišnjeg dobitnika Nobelove nagrade za književnost, kineskog pisca Moa Yana i njegovo djelo "Die Knoblauchrevolte" na frankfurtskom sajmu knjiga

ih, razumni Švedani, držali zarolane u skladištu, a meni je zazvonio mobitel koji sam, zbog neugodnosti, pokušao brzo izvući iz džepa. Tako mi je ispala i kovanica od pet kuna i otkotrljala se u jedan procijep između dasaka na podu, nestala. Nadam se da je još uvijek tamo, veseli me tako misliti. Govorim o Nobelu, a istovremeno gledam mejl sa svojom lozinkom za glasanje za nagradu Kiklop, svake godine to činim, i ove ću, no nadam se da mi nitko neće zamjeriti ako zasahnem da su se stvari malo promijenile,

pa da, eto, glasam za nobelovca, a da će Kiklopa birati neki drugi ljudi, komisije ili žiriji. Taj san, koliko god bio zanimljiv kao mogućnost, ipak bi me, kad samo malo promislim, uznemirio. Morao bih dobro pretresti svoje književne ljubavi, ponovno ih zavoljeti ili, što je mnogo strašnije, odbaciti. Morao bih na kraju i paziti kamo s kovanicama, s mobitelom, ma baš nezgodno. Žmirim na jedno oko, pišem lozinku za Kiklopa, a veselim se novom nobelovcu u lijepom i na više načina dalekom Stockholmu.

/ smjena /

NI NOĆNE DAME VIŠE SE NE USUDE HODATI GAJEVOM

Kad sam došao u Zagreb, tek sam rijetko znao proći Gajevom uvečer, moji su se putevi negdje drugdje zapetljavali i prestajali. No jednom sam ipak onuda žurio na promociju jedne knjige, sreo sam nekoliko dama, sve su imale različitu boju kose i stajale su ondje čekajući da ih netko upita za cijenu i pokupi, da umaknu u kakvu vežu ili sobicu. Takve stvari me uvijek ispune nelagodom, žaljenjem i ja, koliko mogu s ovim tijelom, ubrzam.

Danas češće prolazim Gajevom, danju se probijam pokraj crnih limuzina, televizijskih ekipa, neki dečki su kratko ošišani, tamo je DORH, stalno je neka gužva. Uvečer i u Gajevoj pada tama, ona je nešto teža, zlokobnija i dublja od tame u okolnim ulicama. A i oni silni pogrebnički koji neprestano upisuju nove članove! Koliko vidim, onih gospoda više nema, a smjena koja se dogodila nekako je logična. Tko bi onuda hodao, baš je opasno mračno.

/ anatomija /

PADAMO PRED UGLEDNIM PROFESORIMA. NEKA NAM IH!

Evo, opet smo iznenađeni. Neki su ljudi na uglednom fakultetu prodavali ispite, čudimo se, ne možemo vjerovati, u šoku smo. Rekle bi žute novine, u šoku smo i zbog nekih ljubavnih prekida, to je nepodnošljivo. Svit se konča, rekli bi neki drugi. Vraćam se u svoju privremenu stvarnost i mislim o tome kako se u nemoralnom, potkupljenom i lažnom vremenu besmisleno čuditi stvarima koje tek nešto jasnije pokazuju gdje smo i tko smo. Naša su djeca napredna, studiraju medicinu, mogu na cesti gaziti neku djecu koja uče za kuhare ili tome slično

i neće im se baš ništa dogoditi, oni su, kako kaže ona strašna, fašistička fraza, iz društveno prihvatljive obitelji. Upravo taj um koji je tu frazu smislio odgovoran je i za ovakve stvari. Ljude koji nose dugu kosu premlaćujemo i ubijamo, ljude koji hodaju u poderanim trapericama i pritom zrače onom groznom slobodom dubinski mrzimo, ali se istovremeno divimo toj djeci koja su obavila svoju medicinu, a kako li tek padamo ničice pred uglednim profesorima koji anatomske razrezuju naknade za svoje prljave posle. Mi smo ih stvorili, neka nam ih!

/ sajmovi knjiga /

NIKAD ME NITKO NIJE POZVAO NITI SAM TO ISKRENO ŽELIO

Listopad je mjesec s dva sajma knjiga, počne s onim najvećim, frankfurtskim, a završi s onim zanimljivim i bogatim, beogradskim. Pisici često, na nečiji poziv, odlaze i u Frankfurt i u Beograd. Tamo promoviraju svoja djela, susreću čitatelje, stvaraju nove. Znam to samo načelno, nikad me nitko nije poslao ni na jedan od tih sajmova, pa govorim onako, u dobroj vjeri. Drago mi je, također u dobroj vjeri, da sve te godine meni nije došao ni jedan poziv niti sam ga iskreno želio.